

Tribuna Nouă

REDACȚIA ȘI
ADMINISTRAȚIA

Bulev. Regina Maria Nr.
14. Tipografia „Aradul”

INDICATII
se primesc după tarif la
Administrația ziarului
și la toate agențiile de
publicitate. ***

Abonamente:

Pe un an, 780 Lei

Pe 6 luni, 390 Lei

Pe 3 luni, 195 Lei

3 Lei ex.

ZIAR POLITIC NAȚIONAL

3 Lei ex.

Criza economică

— In jurul tratativelor pentru un împrumut. —

Arad, 30 Aprilie

Ziarele cari s-au declarat față, dar fără documentare — împotriva actualei politici financiare și economice, înregistră cu satisfacție stăruirea că tratativele pentru contractarea unui împrumut în străinătate, începute de către ministrul de finanțe cu reprezentanții unor bănci străine ar fi fost rupte.

Satisfacția nu e arătată pentru faptul că ele ar fi adversare unui împrumut — dimpotrivă — ci pentru realizarea lui ar strica unele scopuri de politică de partid.

Oficial nu s'a anunțat nimic despre existența unor asemenea tratative, dar este foarte probabil că de să fi avut loc. Nimeni nu contestă că situația creată de ravagiile războiului și ocupației — proporțional cele mai mari din toate țările europene — necesită un ajutor financiar sub formă de împrumut. Și este că demersuri în acest scop s'au făcut și se fac decăteori se prezintă prilejul, — cu atât mai mult când se produc oferte — aceasta fiind preocuparea de căpăterie a unui ministru de finanțe. Date fiind însă condițiile înconjurătoare ale țării, nici o împrumut nu trebuie să premergă tratativelor și nici o împrumut nu-și are rostul în cazul unor neîndepliniri.

În adevăr, dacă cercetăm balanța avantajelor și dezavantajelor ce revin pentru Stat din contractarea unui împrumut în situația actuală și dacă ne silim să înțelegem binele pe care el l-ar aduce țării economice și financiare în general, — s'ar vedea că această operație nu înseamnă numai decât o schimbare fericită și completă a situației.

Soluția împrumutului este adoptată ca să compenseze politica de deflație a inflației și ca să realizeze aplicarea puterii de cumpărare a leului în afară, — care este mai puțin — cu cea dinăuntru, superioară celei dinăuntru, prin sporirea puterii de cumpărare externă până la egalizarea cu cea internă.

Piedicile cari se pun însă în calea unui împrumut sunt îndestul de serioase ca să admitem ideea că se poate realiza numai cu puțină voință din partea noastră. În primul rând, străinătatea n'are dispoziții suficiente ca să acorde împrumuturi onorabile. Și este elementar să spunem că o țară nu poate contracta împrumuturi cîmătărești cu procente mari sau cu gajuri care ar jigni independența ei economică. Pe de altă parte, opera de refacere a creditului Statului n'a ajuns încă la stadiul ei. E drept că, consolidarea politică economică și financiară în țară e pe cale de a spulbera discretul cc apasă încă asupra țării, din cauza politicii financiare neprevăzute practicate în primii ani de după război. Ce a fost mai greu însă s'a făcut: consolidarea și regularea a toate datoriilor externe.

Nimic nu se mai opune recăstăgirea completă și cât mai rapidă a creditului corespunzător situației a statului român, credit care va aduce cu el în mod firesc, condiții mai acceptabile de raporturi financiare străine. Din punctul de vedere al Statului și al unei bune operațiuni de împrumut, orice zi de așteptare nu poate, deci, decât să fie pierdută.

Avantajul Statului din contractarea unui împrumut în condiții normale ar fi apreciabil prin aceea că el ar servi la refacerea și înzestrarea țării spre a putea face față noilor condiții economice și spre a se spori mijloacele de producție și de putere în valoare a bogățiilor naturale.

Dar pentru ameliorarea crizei în general, pentru particulari, care ar fi folosul unui asemenea împrumut? Aici interesele se ciocnesc. Un împrumut ar putea, prin reducerea cumpărărilor de devize cu bani din țară să amenințe siguranța pieței câștigată prin stabilizarea din ultimul timp a monedei noastre: o bruscă urcare a leului ar aduce un dezechilibru care ar lovi greu pe debitorii.

O politică prudentă care să asigure înlăturarea completă a speculei de valută cu salturile ei în sus și în jos n'ar putea avea o influență imediată asupra crizei, a cărei ameliorare ar necesita astfel un spațiu de timp. E drept că față de leul aur circulația monetară actuală este mai mică proporțional decât cea normală. Totuși dacă valorile aduse din străinătate ar servi la garantarea unor noi emisiuni de monedă, — fiindcă sporind numai acoperirea circulației actuale s'ar produce fenomenul primejdios de care vorbeam mai sus al urcării subite a leului — circulația s'ar urca la o sumă mai mare cu mult decât cea normală, provocând poate, pentru o vreme, o nouă devalorizare prin slăbirea puterii de cumpărare a leului în interior.

În oricare din aceste cazuri, suntem departe de o ameliorare automată a crizei prin care trecem, și pe care o preconizează, — spre menținerea unei confuziuni păgubitoare — mulți specialiști în materie financiară obicinuiți să-și pună cunoștințele în serviciul unor politici de partid.

Din toate acestea se poate vedea că un împrumut efectuat în condiții normale ar ajuta în mod efectiv la refacerea țării și la înzestrarea ei cu toate mijloacele de exploatare a bogățiilor naturale. Dar înlăturarea completă a crizei ce ne bântuiește nu trebuie căutată numai în simpla operațiune a unui împrumut ci într-o metodică muncă de ridicare economică săvârșită cu stăruință, și mai ales consecvență, de către toți factorii economiei naționale.

Proiecte de legi cari vor fi propuse dezbaterilor Parlamentului

Membrii guvernului s'au întrunit înaintea de redeschiderea Parlamentului în consiliu sub președinția dlui Ion I. C. Brătianu.

S'a fixat programul activității Corpurilor legislative acum după vacanța de Paște.

Primele legi cari vor veni în discuție sunt:

La stăru: Legea de autonomie a căilor ferate;

La cameră: Legea pentru accelerarea judecării și reforma administrativă.

D. dr. Angelescu, ministrul instrucției, a expus apoi principiile legii învățământului particular precum și cuprinsul articolelor cari formează această lege.

Consiliul a admis depunerea proiectului în Parlament.

S'au numit apoi din sânul consiliului, subcomisiuni cari să pună la punct următoarele proiecte de legi:

1. Proiectul de lege al băuturilor spirtoase.
2. Convenția monetară.
3. Proiectul privitor la privilegiul Băncii Naționale.
4. Camerele de muncă.
5. Proiectul de lege al recrutării.
6. Proiectul pentru unificarea dispozițiilor din codul civil privitor la actele de stare civilă, căsătorie și adopție.

NOTE

Emil Isac

Arad, 30 Aprilie

Istoria literaturii străine cunoaște cazuri când scriitorii de mare talent, labili crunt de jandarmi critici, s'au retras mînștri din arena literară și au tăcut, într-o cruză și neclintită încăpăținare, până la moarte.

Emil Isac n'a fost din alinații acestora.

Primul în literatura noastră cu haiducii și baijocuri, Emil Isac nu s'a intimidat și nu s'a retras, înfrînt, în peștera tăcerii pentru totdeauna. Intrat în luptă, a înțeles să lupte. Și oțelul rezistenței lui a înfrînt furia protivnicilor. Violent ca un colonizator care-și apără cu ultima energie bunurile, Emil Isac a răspuns loviturilor cu lovituri, simpatii cu simpatii. A fost blînd cu cei blîziți, reu cu cei răi, nedrept cu cei nedrepti.

N'a lăsat nici o lăbura fără răspuns și condeiul nu l'a tremurat nicicînd de lașitate. Pentru că și rădă de critici și-a bătut jor, de multe ori, de ceace iubea mai adînc.

Luptele și anii i-au făcut scrisul tot mai sincer și mai curat... Și mi-au schimbat indolența în iubire...

Unii dintre cei ce îl detestau, fără să-l fi cîntit vredodată, citindu-l au început să-și schimbe păreri.

O seamă de poeme ale lui au început să ni-mearse.

Și, împotriva tuturor hulelor, talentul lui Emil Isac, în anul din războiului mondial, reperta primele biruințe.

În timpul războiului popoarelor, activitatea lui Emil Isac a fost curajoasă și rodnică. „Gazeta Transilvaniei” din Brașov și „Românul” din Arad, au publicat articole îndrăznețe de acest scriitor.

Dar nu s'a mulțumit cu atât. A voit să-l combată pe dușmanul nostru de vecuri la el acasă: în ziarul budapestan „A Vilag” (Lumea) Emil Isac — stăpîn desăvîrșit pe tainele limbii maghiare — a publicat o seamă de puternice articole în cari se ridică violent împotriva politicienilor maghiari.

Astăzi nimeni nu-l mai contestă talentul.

Elegantul volum de poeme în proză, publicat după război, a fost primit cu elogii de critica noastră literară.

Multe din minunatele poeme în proză au fost traduse în limbi străine.

În zilele acestea vor ieși de sub tipar în „Biblioteca Semănătorii” din Arad două noi volume de Emil Isac: „Cartea unui om” și „Notițele mele”, mărturie ale unui puternic talent.

Reforma administrativă

— Fără a se aduce vre-o atingere minorităților, proiectul de lege asigură o emulație demnă și serioasă pentru pășirea statului român. —

Arad, 30 Aprilie.

Una din cele mai însemnate reforme cu care legistura în curs va înzestra țara este proiectul de lege al reorganizării administrative. Acest proiect, a cărui alcătuire a necesitat poate cel mai lung timp de studiu, constituie, în adevăr, o etapă în opera de consolidare a Statului român întregit. Interesând toate ramurile de activitate în domeniul public și privat această reformă este chemată să stabilească normele de funcționare a întregii mașini gospodărești a Statului român. Cele patru regimuri deosebite sub cari a trăit atîta vreme populația adăpostită azi în marginele unui stat național au constituit, pentru autorii reformei, serioase preocupări și mari străduințe în vederea alcătuirii unei legislații unitare care să corespundă moravurilor, obiceiurilor, uzanțelor și nevoilor tuturor acestor populațiuni. Pe lângă grija de a unifica, fără jignirea intereselor nici unei părți din populația țării, procedimintele în materie administrativă, problema s'a complicat și cu cerințele noilor condițiuni de viață ale statului român și cu inovațiile reclamate de spiritul vremii, care cere, imperios, o mai largă protecțiune a intereselor cetățenești, și procedee lipsite de orice ar putea părea o șicană în rezolvarea chestiunilor prezintate.

În acest scop, la baza tuturor dispozițiilor noului proiect de lege stă principiul descentralizării, care corespunde perfect necesităților enumerate mai sus.

În sens politic, reforma administrativă are la baza ei principiul păstrării neștirbite a caracterului unitar al Statului român, care singur îi asigură evoluția civilizatoare în linștea și ordinea cerută de buna dezvoltare și propășirea pe toate terenurile de activitate.

Păstrînd acest caracter unitar românesc autorii reformei au știut totuși să formuleze dispozițiunile legii în așa fel încît să nu se aducă cea mai mică atingere unității de limbă, religie și cultură a populațiilor minoritare.

Proiectul, votat de Senat, se va bucura în Camera de o deosebită corespunzătoare importanței lui și este de prevăzut că va suferi unele modificări. Cu atât mai mult se impune înlăturarea publicului asupra dispozițiilor generale ale acestui proiect.

Raportorul ales de Camera al acestei reforme, dl. Leonie Moldovan, a alcătuit un raport care a luat proporțiile unui adevărat studiu documentat al problemei descentralizării și al fundamentului pe care se așază noul regim administrativ.

În afară de acest raport ale cărui proporțiuni depășesc cadrul unui ziar, dl. Leonie Moldovan a făcut ziaristilor următoarea expunere rezumativă a problemei și a soluțiilor formulate în proiectul de lege:

Dintre toate legile, aceasta are o importanță capitală, fiindcă interesează totalitatea cetățenilor. Ea este chemată să creeze o

stare de satisfacție sufletească tuturor cetățenilor și să-i apropie într-o muncă comună pentru consolidarea patriei. Dar legea mai tinde și la înlăturarea tuturor temerilor diferitelor categorii, față de majoritatea covârșitoare a elementului de baștină.

De f.p.t. la noi nu există tendința de deznaționalizare pentru simplul motiv că elementul majoritar este atât de covârșitor încît nu răzvește la putințele elemente eterogene cum procedau odinioară, îngurii care erau în minoritate față de totalitatea populației lor.

La baza acestui proiect stau două principii: păstrarea caracterului unitar al țării și aplicarea descentralizării administrative în cadrul acestei unități.

Cel dintîi rezultă din trecutul neamului nostru și din realizările ultime ale războiului. Datoria noastră este să îngrijim de păstrarea acestui caracter național unitar pe care în aparență minoritățile i-l contestă, dar în fond însăși ele i-l recunosc.

Și fiindcă este vorba de unitate, minoritățile se vor convinge că temerile lor sunt nefundate. că nici o atingere nu se va aduce unității lor de limbă, religie și cultură și că din potrivă, sub protecțiunea acestui stat puternic și îngăduitor ele se vor putea dezvolta alături de elementul românesc majoritatea concurînd la realizarea progresului țării printr-o emulație demnă și serioasă. În același timp minoritățile se vor convinge că elementul românesc este capabil de progrese pe care nu le-au bănuț și că dacă în trecut îndepărtat neamul românesc a fost ținut departe de mișcarea culturală și economică după triptulul Verbovci, el se găsește astăzi în plenitudinea forțelor lui fizice și intelectuale care i deschid cele mai admirabile perspective de propășire.

Dacă principiul statului național unitar a fost menținut și în scrierea, acela al descentralizării și-a găsit deplina aplicare. Concentrarea în mîinile statului a tuturor serviciilor publice, înăbușind inițiativa și energia locală, trebuia să aibă un sfîrșit. Căuza tuturor neajunsurilor a fost și este burocrația care paralizase mersul spornic a statului. Deaceia toate serviciile publice cu caracter economic trebuiau să fie luate din mîna burocrației și la administrarea lor chemate energiile particulare în unire cu statul.

Descentralizarea nu înseamnă numai detașarea unor atribuțiuni dela centru la administrațiile locale ci schimbarea structurii administrative centrale județene și comunale.

În adevăr sunt atâtea servicii publice producătoare de venit care lăncează din pricina burocrației.

Toate așteptăm să fie cât mai repede scoase din această situațiune. Dacă s'a făcut un pas însemnat spre remediere pe terenul producției prin legea comercializării, pentru a se da avîntul necesar progresului general

FOILETON

DIN ALTE VREMURI...

— Amintirile lui Ion Ghica despre haiducul Iancu Jianu —

Uitatu-te-ai vreodată printr'un ochian de inginer? Să vezi cum întrînsul toate se arată cu susul în jos? Odată îmi aduc aminte că ridicam planul unui petic de moșie; o fetiță lăsa seceră să venise lîngă planșeta; se uita la mine, parcă mi-ar fi zis: „lăsa-mă să mă uit și eu odată, domnisorule”. I-am înțeles pofta: i-am îndreptat ochianul spre un cioban, în depărtare, care ședea în mijlocul oilor cu piciorul încrîncat, rezemat în mînușă; îl potriveam bine și poftii pe fată să se uite. Ea își astupă un ochiu cu mîna, și pune pe celălalt la sticlă, se uita, și odată, striga:

— Aoleo! A întors pe Nită cu gaibele în sus!

De atunci oridecătorei îndreptam ochianul spre tînașă fată, ea își strîngea rochia cu amîndouă mîinile.

Iată efectul ce mi-l fac mie unii oameni, cînd îl privești prin considerația de care se bucură în societate, pe cînd în realitate sunt cu totul alții.

Într-o zi intră în curte o căruță cu patru cai și trage la gajd. Tată-meu trimite să intrebe cine a venit; feciorul se întoarce fugă, speriat.

— Cucoane, Jianu!

Mama și noi copiii îngulbenisem, iar tata uitându-se zămbind către fecior, îi zice:

— Du-te de-î spune să poftască, că chiar acum ne-am pus la masă.

Prin građia se vedea venind un om scurt, îndesat, rumen la față, ras și cu mustața deasă și scurtă; îmbrăcămîntea lui: dula, pantaloni și scurteica, pe cap șcapă peste ție, la brău pistoale și un cuțit cu prasele de os, și pușca în cumpănă în mîna dreaptă.

Tata îl primește vesel și prietenește, dîndu-i mîna să i-o strîute.

— Ce mai faci Iancule! Bine ai venit! Sezi de mînană, bre! să-i aducă ciorbă: vezi să fie caldă.

Cînd am auzit zicîndu-i și Iancule, mi-am zis: nu mai încapă înodială, el e! Mi-a venit în mîinte cîntecul:

Iancule, Jianule!
Îți e murgul cam neban,
Trece Oituz ca pe drum.

Cum să ședem la masă cu un hoț de codru și să ciocnim cu el pahare de pelin? Tot îmi părea că-l auziam zicînd:

Ține gîzdă, nu mă da,
Că ți-o dau face-o mîtoara
Cu samurul lînt palma.

Polcovnicul Ionit, cum l-a văzut de departe, a dat fuga la cornu de vîntătoare; cîinii alergau din toate părțile chealîind, cu botul plin de mîmălgă. Într-o clipă Braico, Dudaș, Țica și Neamțul sărian și jucau cu bucurie împrejurul cornului de vîntătoare.

— Auzi, Iancule, nici să îmbrucăm nu ne lasă Polcovnicul, cum te-a zărit, numai căcăt hai la vîntătoare.

— Bine face, că e tîrziu, deabia o să avem vreme până diseară să întorcem doi, trei vîturi.

Se sculară dela masă, sorbîră, din cafea, traseră de două trei ori din ciubuc. Pletea, Manta, Șață Dobre, puneau lîngururile de gătul copoilor, câte doi și porniră fiecare cu pîrcheia lui.

Tata da ordine și instrucțiuni pe a doua zi, căci asta era numai un preluđu de vîntătoare.

„ASTRA“
Prima Fabrică Română de
vagoane și motoare Societate
Anonimă.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai societății anonime „Astra“, Prima fabrică română de vagoane și motoare, sunt rugați a se întruni în

Adunare generală extraordinară

Luni 18 Mai 1925, 5 d. m. la sediul social din București, Str. Lascar Catargiu 11, spre a delibera și decide asupra următoarelor:

Ordin de zi:

1. Modificarea statutelor societății.
Pentru a putea participa la adunarea generală extraordinară acțiunile se vor depune până la 13 Mai 1925 inclusiv la casa societății, la Banca Marmorosch, Blank & Co. Societate anonimă din București și la sucursalele sale și la Banca Albert Blank & Co. societate în comandită din Viena; în locul acțiunilor se primesc și certificatele de depozit liberate de institutele de credit de mai sus.

Dacă nu se va întruni la data suszisa numărul de acționari cari să poată valabil delibera și decide conform statutelor, adunarea generală se va întruni fără altă convocare Marți 20 Mai 1925 la ora 5 d. m. la sediul social, când va putea hotărî asupra aceluiași ordin de zi cu oricâți acționari ar fi prezenți.

(1101) Consiliul de Administrație.

Aviz!

Cu onoare avizăm onorabil public, că în Str. Unirii Nr. 7 am deschis prăvălia noastră de

coloniale și delicate

unde în totdeauna se va căpăta cele mai fine coloniale și delicate pe lângă o servire punctuală.

Vă rog protejarea

(1105) FRAȚII HELMER.

Vizitați!

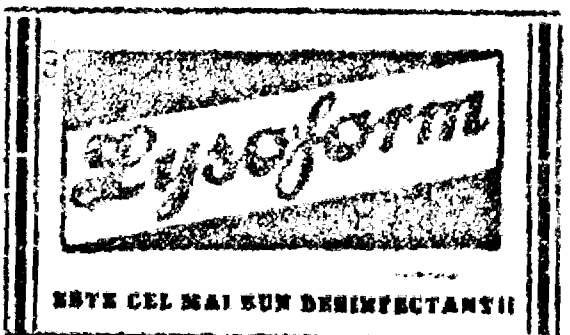
Croitoria și postavaria tinereții elegante

N. ARITON, Str. Bucur Nr. 14.

Confectionează cu multă eleganță costume civile, militare, precum și taloriuri pentru dame, croială ireproșabilă posedând în permanență stoffe engleze și franceze cu prețuri ce desăvîșesc orice concurență. (859)

Interesați spre a vă convinge!

Inserții se primesc la Administrația ziarului.

Reclama
e sufletul
comerțului

și țării, trebuiau introduse metodele industriale și la exploatarea bunurilor publice. Adoptarea acestor metode trebuia făcută cu curaj căci ea poate primeni metodele administrative rutinare de până acum spre cel mai mare folos al țării.

Apoi d. Leonte Moldovanu enumeră micile modificări aduse proiectului de lege votat de Senat, în ce privește organele administrative cărora li se precizează atribuțiile și sfera de acțiune.

Și terminând, d. Leonte Moldovanu spune:

Într-un interval de timp care nu poate fi departat, experiența va arăta care din dispozițiile legii vor fi menținute, cari modificate și cari abandonate.

Deoamdată trebuie să recunoaștem că proiectul a prevăzut o serie de soluții și rezolvă în mod fericit o mulțime de probleme care se puneau cu insistență în administrația țării noastre.

Dar totul nu este terminat. Vieța este în permanentă mișcare, nimic nu este definitiv și nu poate fi astfel. Transformările societății de mâine vor reclama noi dispozițiuni legale, așa se realizează proiectul.

Pentru astăzi avem o datorie împlinită și satisfacția datoriei împlinite.

Țara noastră se va folosi de noul instrument administrativ ce i se pune la îndemână și va face un nou salt înainte pe drumul ce-i este rezervat în evoluția sa istorică. Noi, generațiile care ne succedem ne putem opti obosiți, ea trebuie să meargă mereu înainte. După noi alți luptători ne vor lua locul pentru a-și face aceeași datorie, obosindu-se pentru mărirea ei, pentru strălucirea ei.

Astăzi când ne găsim cu o nesfârșită serie de dificultăți în față, datoria tuturor este de a veni la muncă comună, cu inima deschisă, pentruca unind forțele să putem înfrunța și învinge greutățile din drum. A sta la o parte este o greșală care nu se poate ierta.

A persevera nu se poate, quia diabolicum.

Noile tarife ale căilor ferate

Unele ziare făcând afirmația că tarifele CFR ar fi cele mai sporite de pe continent, ministrul comunicațiilor da cea mai formală desmințire acestei versiuni. În adevăr din exemplele de mai jos se vede clar că tarifele CFR sunt dimpotrivă cele mai etine iar nu cele mai scumpe din Europa.

Astfel pentru manufactură: la noi transportul unui vagon expedit pe distanța de 822 km. (București-Halmei) costă 25040 lei pe când în Cehoslovacia pentru aceeași distanță costă 38.049 lei.

Transportul mașinilor de fer (10 mii kgr.) pe aceeași distanță la noi costă 15.518 lei în Cehoslovacia 26.056 lei.

Transportul ferului laminat la noi costă 10.733, în Cehoslovacia 18.037 lei.

Transportul pe aceeași distanță al cerealelor la noi costă 6.856 lei, în Cehoslovacia 21.932 lei.

Transportul cherealei costă la noi 10.733 în Cehoslovacia 12.734 lei.

Dacă ținem cont de faptul că produsele fabricilor cari se bucură de avantajele legii pentru încurajarea industriei naționale beneficiază de o reducere de 45 la sută iar materialele prime de o reducere de 30 la sută se poate vedea cât de puțin serioasă este versiunea mai sus arătată.

Capul acțiunii teroriste din Dobrogea-Nouă a fost împușcat

VARNA. — Blagoe Kasaboff, organizatorul centrelor revoluționare din cadrulater, a fost prins travestit în fetele, cu mustața și sprâncenele rase. Somat să se predă, a refuzat, aruncând asupra poliștilor granate. S-au tras asupra lui mai multe focuri, rămanând mort pe loc.

— Manco, maine în zori să fii aici cu Cojeteștii; și vezi, dacă cumva vârl Costache o fi la Cornești, spune-i să ne găsească mâine pe Crevedia, doar om încolți luposecele cele fătate.

Când răsăria luna, de era două ceasuri plină a se crăpa de ziuă, curtea era plină de vânturi de prin cântunele vecine.

Policovnicul Ionă în mijlocul lor, cu o iadă plină de cutii dinvinte, le împărțea iarbă și alic, câte patru umpluturi de pușcă, desamand făcându-le locuri unde să aște, când să dea gură și încotro să apuce.

— Voi Săbiștenilor să vă țineți la Mărlu Roșu. Tu Dobro, să mi pui pe Colăcenii pe Barăna; și pe Călmăneșteni să mi așezi în Cojăsteni la lacurile din Mariuța; Pletea să se ducă să caute la Bolobocare; să nu cumva să vă aud gura, că vă ia dracul! Țineți căminii legați lângă voi. Manto, când li simți că a sărit lupoaica, da drumul lui Samson, că ăla, când o da de urma ei odată, n'o mai slăbește; țineți pe Ovreica acasă că minte și ne loșală. Na și ție, băiețică, zicea unui bătrân hondoc, vârsându-i iarbă în corn și alic în bușna. Vezi să mă dai iar de rusine ca mai dăunazi, de-ai lăsat bucată de lup să treacă pe lângă tine și să se ducă săntora.

Sărbătorirea d-lui Zaharie Bârsan

Circulară adresată tuturor despărțimintelor „Asociațiunii“

Se cade să ne aducem aminte în timpurile acestea grele de muncitorii noștri desinteresati, e cu cale să le strângem mâna și să le urâm și de aici înainte spor la lucru. Dăra este vorba să se îndeplinească o selecționare respectivă a valorilor, — muncitorii condeului și artiștii dramaturgici, cari au răspândit grand frumos și simț în fața de ce este nobil, generos, sunt vrednici de toată lauda noastră. Lăudându-i pe ei, ne subscriem nouă un atestat de bogăție sufletească.

Se împlinesc 15 ani de când și-a început cariera de actor dramatic pe plaiurile noastre d-l Zaharie Bârsan, actualul director al „Teatrului Național“ din Cluj. Ce spinoasă carieră a avut! Cu câte obstacole a avut să lupte: pierderi puse de o cărmuire măstărită, greutăți aduse și din partea publicului nostru dela țară și de prin orașele noastre.

De n'ar fi fost idealismul de aur, n'ar fi putut persevera d-l Zaharie Bârsan. A fost și este unul din lămpadarilor, din purtătorii de lumină al culturii noastre. În sulele de reprezentări date prin toate unghiurile Ardealului a contribuit cu inima și băta mai tare și cu gustul publicului să se ridice. Dăra comedioarele insolente, pentru diletanți, până la piesele grele, pline de probleme psihologice, dela „Teatrul Național“ — a trecut întreagă gama dramaturgiei pe dinaintea noastră.

Ca poet liric-vizitor, ca scriitor dramatic de talent, ca conducător de trupe teatrale bine înghebate — a adus d-l Zaharie Bârsan un prețios serviciu nouă tuturor.

De aș avea merita să-l sărbătorim. Despărțământul Cluj al soc. noastre atânjează cu clienții un festival la închiderea stagiunii teatrale, în seara de 3 Mai 1925. Va fi o manifestare la care și celelalte despărțăminte ale noastre e de dor să ia parte, dacă se poate prin câte un delegat, ca pe lângă scrisoarea centrului, care se va cere din acest prilej, să fie de față cât mai mulți reprezentanți ai despărțământelor.

D-l Zaharie Bârsan va întreprinde, după închiderea stagiunii, un turneu prin orașele noastre. Va fi o datorie de onoare pentru fiecare oraș pe unde va juca, să-l primească cu dragostea obicinuită, dar să-l procure totodată și extraordinară plăcere de a-l implina sala până la ultimul locșor și de a-l întâmpina prin cuvintele delegaților noștri din despărțământul cel de mult ținem la acest ales al umizilor.

Centrul își va îndeplini datoria și pe calea publicistică, dând o deosebită atenție momentului prin publicarea în „Transilvania“ (No. 5) a unei serii de articole și fotografii referitoare la mișcarea teatrală la noi, în ultimele două decenii.

Rugându-vă să stăruiti: 1. Ca să fiți reprezentanți la Cluj pentru ziua de 3 Mai; 2. Ca să fie bine primită trupa „Teatrului Național“ din Cluj în orașele pe unde trece și 3. Ca să răspândiți „Transilvania“, în special numărul dedicat teatrului, vă salutăm cu toată stima.

În numele comitetului central:

D. Octavian Russu, vice-președinte. Romul Simu, secretar.

Jubileul de 75 ani al liceului „Andrei Șaguna“

O adresă și o rugămintă din partea direcțiunii liceului „Andrei Șaguna“ din Brașov, către foștii profesori și elevi ai acestui liceu.

Liceul ort. român Andrei Șaguna din Brașov, împlinesc la sfârșitul acestui an școlar 75 de ani de viață rodnică și binecuvântată, pe terenul culturii naționale.

Conducătorii de azi ai acestor școli, despre cari se știe, că au educat pe cei mai de seamă români ai Ardealului în curs de 75 de ani, au hotărât să serbeze această aniversare prin o manifestare marească românească, deamăi de trecutul și de rolul important cultural și național al acestei instituții ort. românești din Ardeal și corespunzătoare vremurilor de azi fixând data serbării pentru zilele de 28 și 29 Iunie 1925.

Și am socotit că în primul rând se cuvine, ca la acea manifestare să contribuie toți foștii elevi ai acestor școli, rămași în viață.

În senzul acestor preocupări s'a hotărât:

1. Să se aranjeze o expoziție de lucrări literare și artistice de ale foștilor elevi și profesori ai școlilor.

2. Să se deie un festival numai cu concursul literar și artistic al foștilor elevi.

3. Să se publice un Anuar-Almanah festiv cu lucrări literare de ale foștilor elevi.

4. Pe lângă acestea școala vie de azi dorește — și aceasta o considerăm ca o înaltă datorie morală, — ca toți foștii elevi rămași în viață să se instrucească pentru zilele de sărbătoare — 28 și 29 Iunie a. c. la a lor Alma-Mater, aici la Brașov, spre a aduce personal omagiile lor de iubire. Acești datorie e firesc că o simțesc și foștii profesori, cari sunt azi la alte părți ale țării.

În numele corpului profesoral rog deci atât pe foștii elevi, cât și pe foștii profesori ai școlilor noastre din Brașov să binevoiască a-și întocmi astfel afacerile, ca să-și poată împlini datoria aceasta. Și pentruca să ne putem îngrijii de locuție îi rog să binevoiască a ne anunța venirea lor până la 1 Iunie a. c.

Mai rog pe foștii elevi și profesori ai școlilor noastre, cari au scris ori compus opere literare sau artistice, să binevoiască a trimite până în 1 Iunie, la adresa direcțiunii câte un exemplar din operele lor pentru expoziția luată în vedere.

Director:

Dr. Iosif Blaga

Notă: Toate zările române din Patrie sunt rugate să reproducă această rugare.

Jugoslavia și crimele din Bulgaria

SOFIA. — Guvernul a dat următorul comunicat oficial:

În urma interpretărilor greșite la care au dat loc unele declarațiuni oficiale, relative la recente acte teroriste, guvernul bulgar declară că nici odată nu s'a gândit să hănuiască, și nu poate hănui nici acum, neavând pentru aceasta nici un motiv, complicitatea fie a guvernului jugoslav, fie a organelor oficiale jugoslave la prepararea sau executarea actelor menționate.

In chestiunea edificiilor școlare

Dela revizoria școlară primară un toarele:

Ca o continuare a ordinului nostru Nr. 1424 publicat în Nr. din 30 Aprilie 1925 ordin ce atinge edificiile și averile școlare și din care din greșală s'au omis părți privitoare la înscripțiile școlare și ocuparea locuințelor învățătoresci de persoane străine învățământului, prin prezentul comunicăm următoarele:

b) Atingându-se în hârtiile imprăștiat pe la oficiile parohiale și chestiunea înscripțiilor școlare, ordonăm, ca acele să fie așezate pe frontispiciul școlilor în conformitate cu dispozițiile legii, care nu admit schimbarea lor după bunul plac al unor persoane competente în materie de învățământ.

Orice abatere dela ordinele date în acestă chestie, formează delict disciplinar și se va trata în consecință.

c) Știind, că în mai multe comune edificii școlare sunt ocupate de persoane străine învățământului, învitat pe dir. școlilor din acele comune ca să se pună în l-gătură cu primăriile comunale spre a le evacua cât mai grabnic și a le preda învățătorilor cari n'au locuință în natură. În caz de necesitate să se cheme în ajutor forța poliției locale.

Nu putem privi indiferenți prăsierea posturilor de către acei învățători, tineri idealști, cari au venit din mari depărtări să cultive suflete românești și n'au avut unde să-și plece capul din cauză că unele elemente au ocupat fără mustrare de conștiință camere învățătoresci asupra cărora n'au avut nici un temel legal. În toate cazurile emera'e în acest ordin, înțelegându-se și ce de ieri, învățătorii sunt făcuți responsabili de îndeplinirea lui.

Cristea,
revizor.

In jurul unui accident de automobil

Arad, 30 Aprilie

Primum următoarele:

Ziarul „Fris Ujsag“ a publicat zilele acestea o știre referitoare la accidentul automobilului din localitate No. 45. Luând în formațiunile cuveite, revinim asupra celor publicate în numitul ziar, deoarece informațiunile apărute sunt complet eronate.

Mașina No. 45 — în baza contractului încheiat între dnii A. Dumitrașcu și P. Cruceanu de-o parte și dl Kiss de altă parte aparținând celor dintâi, deoarece în ziua de 25 Aprilie data achitării împrumutului de 85.000 lei — pentru care era pusă în gaj această mașină, dl Kiss nu a putut să-și îndeplinească.

Ceva mai mult, în ziua când mașina a fost scoasă din garaj fostul proprietar dl Kiss s'a întâlnit cu dnii A. Dumitrașcu și P. Cruceanu, cari erau tocmai în mașină și au avut o discuție de obiectat. Cât privește lipsa faimosului accident, el se datorește lipsei pliniei dela cârma de direcție și exploziunii ambelor cauciucuri din partea dreaptă. Astfel accident e unul de toate zilele, deoarece nu a fost nici un fel de rănit.

nea Dumitru Ciurciu? la uite colții, și niște brice.

Patru zile, cât a geuzt fiantul, a fost în numai vesele și petrecere; totuși nea căntau lăutarii și fetele întindeau ho și hătuța cu flăcăii.

Mă obișnuisem să mă uit la dănușul să-mi fie frică, ba încă aveam și un fel de respect, de când văzusem nimerind cu gloțele, de trei ori de-a rândul, în pînă la marginea pădurii, care de abia se vedea din fașor; și de când străie peste șau din marginea elesteului mui bine decât dela ipodrom. Oricum însă, când mă uit în ochii lui, tot mi se părea că avea în mîină o cană fieră, cu care făcea ciocol și pe negustorii să-i spuie unde au banii ascunși.

A apărut în editura: „CARTEA ROMNEASCĂ“:

Pagini Alese, Nr. 10—12, retipărită: Jan-Cel-Mare, de Petre Ispirescu. — P. 1 Lei 6.

Pagini Alese, Nr. 184: Din vremea Caragea. Serisori către V. Alexandru Ion Chica. — Pretul 1.

Se află de vânzare la toate librăriile Tară.

+ „Aceasta nu este o chestiune internațională, ci pur românească, așa că nu poate intra în cadrul preocupărilor Ligii Națiunilor.”

Rolul Societății Națiunilor

Declarațiile d-lui Avenol despre misiunea sa în România.

La Ministerul de Externe au fost convocați reprezentanții presei, cărora d. L. Avenol, al doilea secretar al Societății Națiunilor, care se află de câteva zile în Capitală, le-a făcut următoarea expunere:

Am să încep prin a vă spune că sunt pentru prima dată în România și prin a vă preveni că nu veți auzi de la mine lucruri extraordinare...

„Am venit în România spre a ne da seama de situația din țara d-voastră, — un scop firesc de vreme ce România este membră a Societății Națiunilor.

„Cunoaștem „România cealaltă”, care a devenit altă Românie, — căci d-voastră, sunteți țara și generația care au avut fericirea să vadă împlinite visurile generațiilor trecute.

„România, — continuă d-sa, — are un mare interes să cunoască rolul și menirea Societății Națiunilor, de care depinde ca națiune participantă, alături pe aproape toate celelalte țări europene, și aceasta este sarcina d-voastră, a presei, îndrumătoare opiniei publice.

„Toată lumea a înțeles că Societatea Națiunilor nu mai este o utopie sau un proiect de viitor, ci o realitate prezentă. În

Franța, de exemplu, se apreciază astăzi cum se cuvine, în cele mai adânci pături, rolul Societății Națiunilor în viața internațională.

„Si un strălucit omagiu i s'a adus când actualul președinte de consiliu al Franței a spus acel mare adevăr: Politica mea externă? E Societatea Națiunilor!

„Dacă România vrea să aibă o politică externă care s'o pună la adăpost de unele eforturi feroce, dar și de unele penibile, trebuie să aibă în vedere concepția dominantă la Societatea Națiunilor.

„Mai departe, d. Avenol — răspunzând unei întrebări puse de un confrate — se ocupă de protocolul dela Geneva.

„Siguranță, arbitraj, dezarmare, sunt cele trei principii de înaltă concepție morală și politică din care s'a născut ceea ce se numește „protocolul dela Geneva”. Rolul acestuia ar fi să dea, dacă nu o siguranță externă absolută, cel puțin o cât mai liniștită perspectivă a viitorului.

„Si dacă protocolul nu va deveni acum o realitate, ideile sale vor rămâne: mai curând sau mai târziu se vor încheia în cadrul real al raporturilor dintre națiuni”.

Economice.

— Prelungirea privilegiului Băncii Naționale și reforma monetară —

D. Vintilă Brătianu a lucrat cu conducătorii Băncii Naționale, examinând împreună anteproiecturi de lege referitor la prelungirea privilegiului Băncii Naționale, la reforma monetară și la ratificarea convenției dintre stat și primul nostru institut de emisiune privitoare la plata datorită celui dintâi către cel de-al doilea.

Acest proiect, a cărui depunere în parlament se hotărâse la început pentru sesiunea de toamnă, va fi votat în actuala sesiune parlamentară.

Modificarea legii pentru acordarea concesiunilor de C. F. R. particulare

Suntem informați că ministerul comunicațiilor a decis modificarea legii pentru acordarea și exploatarea căilor ferate construite din inițiativă particulară, întrucât vechea lege nu mai corespunde spiritului vremii.

D. general Artur Văitoianu, ministrul comunicațiilor, urmărește ca prin noua lege să fie înălțurate o serie de nemulțumiri ivite în ultimul timp ca și simplificarea formelor pentru acordarea concesiunilor de căi ferate particulare.

Rezervoare pentru combustibilul lichid

Din bugetul pe 1925 al Căilor ferate române s'a alocat un fond de 10.000.000 lei, pentru construirea unor noi rezervoare, în diverse găsi din țară, necesare depozitării combustibilului lichid.

Prețul făinii

Comisia centrală de aprovizionare, în ultimele ședințe, a hotărât să lase mână liberă comisiilor județene la fixarea prețurilor de pâine, cerând însă supravegherea cu strictețe a cotelor de extracție fixate prin jurnalul consiliului de miniștri.

Exporturi industriale

Fabricile de perii din țară au adresat Direcției Generale a Vămlilor o cerere, prin care roagă a dispune ca perile de dinți legate în celuloid să se asimileze în privința taxelor de export cu obiectele de os, corn, celuloid, etc., care sunt supuse în prezent la o taxă de export de lei 5, de sută kg.

În prezent funcționează în Ardeal 3 fabrici (2 Cluj, 1 Oradea Mare) și mai multe ateliere care fabrică perii de dinți legate în celuloid. Producția acestor întreprinderi întrece necesitățile interne. Surplusul lor de producție s'ar putea ușor plasa în statele balcanice, dacă actuala taxă de export de 22% ad valorem s'ar reduce la taxa statistică de lei 5, la sută de kg.

Direcția Generală a Vămlilor a dispus ca perile de dinți legate în celuloid să fie taxate la export cu lei 5, de 100 kg.

Agricole

La direcțiunea generală a fermelor, din ministerul agriculturii, se găsește o restrânsă cantitate de sulfat de cupru englezesc.

Solicitații sunt rugați să indice cantitatea de care au nevoie, spre a putea fi repartizată.

Reglementarea definitivă a datorităților particulare români în Italia

Ziarele italiene ne lămuresc că între delegațiunea debitorilor români, compusă din domnii Dumitrescu și Weixler și aceia a creditorilor naționali, compusă din delegatul Uniunii Camerei de comerț și industrie ita-

liere d. Lamerto Carroni și din secretarul acestei Uniunii, doctorul Ciuch, s'a încheiat zilele acestea la Roma acordul pentru reglementarea datorităților antebelice ale particularilor români către Italia.

Acest acord privește și datoritățile postbelice, reglementându-se astfel toate datoritățile comerciale române către creditorii italieni, anterioare datei de 1 Iunie 1922.

—00—

Devizelo și valuta.

Rador, 30 Aprilie.

BURSA:

Zădăch.	Deschidera:	Închidera:
Berlin . . .	12262.50	122.80
Amsterdam . . .	206.95	217.10
New-York . . .	516.—	516.—
Londra . . .	25.—	25.—
Paris . . .	2702.50	2695.—
Milano . . .	2120.—	2115.—
Praga . . .	1529.—	1529.—
Budapesta . . .	72.25	72.25
Belgrad . . .	835.—	835.—
București . . .	231.25	232.—
Varșovia . . .	99.15	99.15
Viena . . .	7270.—	7270.—

Cursul devizelor București pe ziua de 29 Aprilie 1925.

	Cursul
Paris . . .	11.63
Berlin . . .	—
Londra . . .	1074.—
New-York . . .	222.—
Italia . . .	912.—
Elveția . . .	43.10
Viena . . .	31.45
Praga . . .	6.60
Budapesta . . .	—

Valute:

	Cerute	Oferte
Napoleon . . .	820.—	—
Marci . . .	52.—	—
Leva . . .	150.—	—
Lire otomane . . .	115.—	—
Sterline . . .	1069.—	—
Francezi . . .	11.65	—
Elvețieni . . .	42.—	—
Italieni . . .	9.20	—
Drachme . . .	390.—	—
Dinari . . .	355.—	—
Dolari . . .	220.—	—
Marca poloneză . . .	42.—	—
Coroana austriacă . . .	32.—	—
„ maghiară . . .	32.—	—
„ cehoslovacă . . .	6.60	—

~~~~~

Cetiți și răspândiți
Tribuna Nouă

~~~~~

Bibliografie

A apărut în editura „CARTEA ROMÂNESCĂ”:

Cunoștințe folositoare (Seria C.) No. 10: *România din Ungaria*, de Ioan Georgescu, profesor. — Prețul 3 lei.

Cunoștințe folositoare, Seria C. No. 20: *Județul Turda-Aries*, de Ion Muresan, profesor. — Prețul 3 lei.

Cunoștințe folositoare, Seria A) No. 22: *Nebuloasele galaxice*, de M. E. Hierovanu. — Prețul 3 lei.

Cunoștințe Folositoare, Seria A), No. 20: *„Protozoarele”*, de I. Lepsi, profesor. — Prețul 3 lei.

Cunoștințe Folositoare, Seria A), No. 7: *„Viața microbilor”*, de D-rul I. Gheorghiu. — Prețul 3 lei.

Cunoștințe Folositoare, Seria B), No. 36: *„Omul și societatea”*, de Alex. Sluglea, profesor. — Prețul 3 lei.

Cunoștințe Folositoare, Seria B), Nr. 38: *Cultura spectacolului de zădărnici*, de C. Lăcrășanu, prof. eror. — Prețul 4 lei.

Pagini alese, No. 167: *„Cum a căpătat Sarcinul vie”*, de Victor Craescu (St. Bărbăntu). — Prețul 3 lei.

Cunoștințe folositoare, (Seria B.) No. 37: *Rucătaria sâtenilor (Măncări fără carne)* de Maria Colonel Dobrescu. Inspectoarea școlilor de menaj. — Prețul 3 lei.

• *Opere complete*, vol. I, de I. Al. Odobescu. — Prețul 60 lei.

Manual metodice pentru predarea cântului în școlile primare de Alexandru Voivodă, director școlar și compozitor. — Prețul lei 35.

Biblioteca Minerva, Nr. 30: *Despre producerea operelor de artă*, de H. Taine, tradusă de Mih. Sadoveanu. — Prețul 5 lei.

Biblioteca Minerva, No. 149, retipărit: *Povestiri*, de A. Fogazzaro. — Prețul 5 lei.

Într-o noapte pe Bărăgan, de N. Pora. — Prețul 40 lei.

Biblioteca Agricolă, Nrele 23 și 24: *Altețarea pomilor roditori*, de D. I. Ștefănescu, inspector horticol. — Prețul 10 lei.

Biblioteca Agricolă, Nr. 26: *Un mare dușman al mărului: Păduchele lănos*, de W. Knechtel, inspector entomolog. — Prețul 5 lei.

Grigore Alexandrescu. Viața și opera lui, Ed. II, de E. Lovinescu. — Prețul 40 lei.

Vălturul. Schițe și nuvele, Ed. II, de I. A. Basarabescu. — Prețul 40 lei.

Povestiri de seară, de Mih. Sadoveanu. — Prețul 35 lei.

Amurg și Zori, de Al. Vlahuță. — Prețul 30.— lei.

Cunoștințe Folositoare, Seria C), Nr. 21: *Țara Hăgeșului*, de Gavril Iodica. — Prețul 4 lei.

Teatrul de familie. 14 piese: Monologuri și Scene pentru Conservatorul de Declamație, de Th. Șerbanțiu. — Prețul 48.— lei.

Războiul Lenutei: *Povestiri din viața copiilor*, de P. Dulău. — Prețul 15 lei.

Se face ziua. Versuri. Poemul Unirii, Zaharia Bărsan. — Prețul 45.— lei.

Se află în toate librăriile principale țară.

Mai bune și mai eficiente postăvării la I. EISELE Str. Măslănuș (L. Foray)

Plecarea și sosirea trenurilor în gara Arad.

Plecarea:		Sosirea:	
Oradea-Mare	personal	4 ⁰¹	Teiuș accelerat
Curtici	„	5 ⁴⁰	Timișoara personal
Pecica	„	3 ⁴⁰	Curtici „
Timișoara	„	6 ⁴⁵	Jimbolia „
Teiuș	„	6 ⁵⁰	Săvârșin „
Oradea-Mare	accelerat	6 ⁵⁵	Pecica „
Brad	personal	7 ⁰⁰	Brad „
Curtici	accelerat	7 ¹³	Timișoara „
Curtici	personal	7 ²⁷	Teiuș „
Pecica	„	8 ⁰⁰	Brad accel. mot.
Curtici	„	9 ⁰⁶	Oradea-Mare personal
Timișoara	„	9 ⁴¹	Curtici „
Jimbolia	„	10 ⁰⁰	Timișoara „
Oradea-Mare	„	10 ³⁰	Curtici „
Brad	„	11 ⁰⁴	Pecica „
Teiuș	„	12 ⁵⁵	Otlaca „
Timișoara	„	13 ³⁰	Timișoara accelerat
Săvârșin	„	13 ⁵⁰	Teiuș expres
Pecica	„	14 ⁰²	Brad personal
Curtici	„	14 ¹⁴	Curtici expres
Otlaca	„	14 ⁴⁴	Pecica personal
Curtici	expres	15 ⁰⁶	Teiuș „
Timișoara	accelerat	15 ⁰⁷	Curtici „
Brad	personal	15 ³⁹	Timișoara „
Jimbolia	„	16 ⁰⁰	Oradea-Mare accelerat
Teiuș	expres	16 ⁰⁴	Oradea-Mare personal
Curtici	personal	17 ²⁴	Jimbolia „
Pecica	„	18 ⁵⁰	Curtici „
Brad	accelerat	19 ¹⁰	Timișoara „
Timișoara	personal	19 ²⁶	Pecica „
Oradea-Mare	„	21 ⁰²	Brad „
Teiuș	„	21 ¹⁶	Teiuș „
Timișoara	„	23 ³⁰	Oradea-Mare „
Teiuș	accelerat	23 ⁵⁷	Curtici accelerat

Tipografia „Aradul”

aranjată cu cele mai moderne mașini de tipar și cele mai moderne litere pentru pregătirea tuturor lucrărilor aparținătoare acestei branșe, precum: reviste literare, anuare școlare, invitări de cununie, botez, petreceri, bilete de vizită, etc. etc.

Tipografia Aradul S. P. A.
ARAD, Bul. Reg. Maria 12. (În curte la dreapta)